

STAVANGER KOMMUNE

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep

0030 OSLO

Oppvekst og levekår
Levekår

Postadr.: Postboks 8001, 4068 Stavanger
Besøksadr.: Ny Olavskleiv 6
Telefon: 51508500. Faks: 51508555
E-post: postmottak.oppvekst@stavanger.kommune.no
www.stavanger.kommune.no
Org.nr. NO 964 965 226

DERES REFERANSE

VÅR REFERANSE
ROV-07/7120

ARKIVNR.
F22 & 13

JOURNALNR.
54024/07

DATO
01.11.2007

HØRINGSUTTALELSE - FORSLAG TIL STERKERE RETTIGHETSFESTING AV ORDNINGEN MED BRUKERSTYRT PERSONLIG ASSISTANSE (BPA)

Stavanger kommune viser til høring vedrørende forslag til sterkere rettighetsfesting av ordningen med brukerstyrt personlig assistanse (BPA), oversendt ved Helse- og omsorgsdepartementets brev og høringsnotat av 29.06.2007.

Forslag til høringsuttalelse ble lagt frem for politisk behandling i Kommunalstyret for levekår i møte 30.10.2007. Kommunalstyret fattet følgende vedtak:

Kommunalstyret for levekår gir sin tilslutning til det fremlagte forslag til høringsuttalelse. Kommunalstyret er positive til ordningen med BPA. Når arbeidslederrollen mestres har ordningen stor verdi. Kommunalstyret ber derfor at kommunen legger stor vekt på opplæringstiltak i arbeidslederrollen.

Stavanger kommunes høringsuttalelse, som fikk sin tilslutning i kommunalstyret, er følgende:

Pr i dag har 18 brukere i Stavanger kommune tjenestene sine organisert som BPA. Disse brukerne har i gjennomsnitt 62,3 tjenestetimer pr uke organisert som BPA.

I utgangspunktet er det positivt at bruker får større innflytelse på organiseringen av vedkommendes tjenestetilbud. Stavanger kommune har erfaring for at hvor bruker, evt. nærstående person til bruker, mestrer arbeidslederrollen, er BPA en god ordning for både bruker og kommunen.

Dessverre har kommunen også erfaringer med det motsatte, d.v.s. at bruker, evt. nærstående person til bruker, ikke mestrer arbeidslederrollen. Dersom BPA skal fungere etter forutsetningene, må arbeidslederrollen ivaretas på en tilfredsstillende måte. Dette både av hensyn til bruker selv, som må få sine tjenestebehov dekket på en god og fleksibel måte, og av hensyn til assistentene, som har krav på en god arbeidshverdag og et tilfredsstillende arbeidsmiljø. Arbeidslederrollen stiller i så måte store menneskelige, organisatoriske og

arbeidsmiljømessige krav til arbeidsleder. Dette forsterkes av at det i Stavanger kommune i tillegg er svært stor turnover blant BPA-assistenter, noe som, sammenholdt med et vanskelig arbeidsmarked, representerer en betydelig utfordring for arbeidsledere i BPA-ordning.

Stavanger kommune er på denne bakgrunn uenig i at alle som oppfyller vilkårene etter sosialtjenesteloven § 4-3 og § 4-2, bokstav a og som har et omfattende tjenestebehov, skal kunne kreve tjenestene organisert som BPA. Stavanger kommune mener kommunen må kunne stille krav om mestring av arbeidslederrollen for at bruker skal kunne innvilges BPA.

Departementet stiller i høringen spørsmål om hvem som bør ha arbeidslederansvaret i de tilfellene bruker selv ikke er i stand til å ivareta dette; kommunen, pårørende eller hjelpeverge?

I de tilfellene bruker ikke har nærstående personer som kan ivareta arbeidslederrollen, vil man i tilfelle måtte oppnevne hjelpeverge med dette mål for øyet, alternativt må kommunen tre inn som arbeidsleder.

Hensikten med BPA-ordningen er bl.a. å gi bruker et mest mulig selvstendig og uavhengig liv, hvor brukerstyringen medfører større fleksibilitet for bruker. Dersom kommunen skal være arbeidsleder, faller etter Stavanger kommunes oppfatning forutsetningene for BPA-ordningen bort. Tjenestene kan da like gjerne organiseres på tradisjonell måte, i form av hjemmetjenester.

Etter Stavanger kommunes vurdering vil det i disse tilfellene heller ikke være en ideell løsning å oppnevne en hjelpeverge med det mål for øyet å være arbeidsleder. En utenforstående person som oppnevnes som hjelpeverge vil normalt ikke ha den nærhet til bruker som kreves for å organisere BPA-ordningen på en tilfredsstillende måte, noe som strider mot forutsetningen om at BPA skal ivareta brukerstyringen. Stavanger kommune ser likevel at det kan være mulig å etablere hjelpevergeordninger hvor nærheten til bruker er tilstrekkelig til å ivareta brukerstyringen

Stavanger kommune mener med bakgrunn i dette at kommunen må kunne stille krav om at enten bruker selv eller en nærstående person av bruker, evt. i form av hjelpeverge, kan ivareta arbeidslederrollen.

For øvrig mener kommunen det ville vært nyttig med sentrale føringer i forhold til kriterier for vurdering av arbeidsleder.

I henhold til dagens ordning er det kommunen som etter en konkret vurdering avgjør hvilke tjenester bruker skal innvilges, og hvordan disse skal organiseres. Departementets forslag bryter med denne ordningen, og vil dermed vanskeliggjøre kommunens mulighet for styring med og oppfyllelse av et helhetlig ansvar for helse- og sosialtjenestene.

Stavanger kommune mener de foreslåtte endringene vil føre til at et større antall brukere vil ønske tjenestene organisert som BPA. Departementet legger til grunn at forslaget ikke vil medføre økonomiske konsekvenser for kommunene i forhold til nåværende brukere. Dette er Stavanger kommune uenig i. Stavanger kommunes erfaring er at tjenestenivået i BPA-ordninger har lett for å bli mer omfattende enn hva gjelder sammenlignbare brukere som har tjenestene organisert på tradisjonell måte. Dette kan ha med å gjøre at det sosiale aspektet har en tendens til å vektlegges i større grad ved utmåling av tjenester innenfor en BPA, jfr forutsetningene om at brukerne ved hjelp av BPA skal få et aktivt og mest mulig selvstendig og uavhengig liv. En

åpenbar grunn er i tillegg hensynet til assistentenes arbeidstid. Brukere som mottar hjelp fra de ordinære hjemmetjenestene, vil kunne være alene i perioder i løpet av dagen hvor det ikke er behov for praktisk bistand. Hjemmetjenestene vil kunne utføre andre oppdrag i disse periodene. Innenfor BPA-ordningene vil det i en del tilfeller ikke være mulig å dele opp assistentenes arbeidsdag i like stor grad. Stavanger kommune mener med bakgrunn i dette at det blir feil å forutsette at BPA ikke er utgiftsdrivende.

Ovennevnte synspunkt forsterkes av at departementet foreslår at brukere som har tjenestebehov fra 20 timer pr uke skal kunne kreve tjenestene organisert som BPA. Antallet potensielle BPA-brukere vil i medhold av dette forslaget øke dramatisk. Etter Stavanger kommunes vurdering bør BPA-ordning forbeholdes brukere som har et mer omfattende tjenestebehov.

I henhold til departementets forslag skal bruker selv avgjøre hvem som skal være arbeidsgiver for vedkommendes assistenter.

Stavanger kommune har igangsatt et prosjekt/forsøk med bruker som arbeidsgiver for egne assistenter. Dette kan være en god løsning i forhold til enkelte brukere. Samtidig er det på det rene at det er svært krevende å ivareta arbeidsgiveransvaret, noe som tilsier at ikke alle brukere vil kunne mestre dette. Det kan tenkes at enkelte brukere ikke har tilstrekkelig selvinnsikt på dette området, eller har en urealistisk oppfatning av hva det vil si å være arbeidsgiver. Dersom bruker på tross av dette skal kunne velge selv å være arbeidsgiver, vil dette kunne ramme bruker selv, i form av at vedkommendes tjenestetilbud da ikke fungerer på en tilfredsstillende måte. Kommunen, som etter sosialtjenesteloven til syvende og sist har ansvaret for brukers tjenestetilbud, vil ved dette i realiteten bli fratatt muligheten for å utøve dette ansvaret på en god måte. Det vil videre kunne ramme brukers assistenter, i form av et utilfredsstillende arbeidsmiljø.

Departementet tar i høringsforslaget utgangspunkt i at kommunen i sitt vedtak om BPA legger til grunn et antall timer og en bestemt timepris som økonomisk ramme for valget. Bruker vil deretter i henhold til departementet kunne velge en dyrere arbeidsgiver, med det resultat at vedkommende i praksis får færre timer BPA. Likeledes vil brukeren kunne velge en billigere arbeidsgiver, og dermed få flere BPA-timer uten at kostnadsrammen overstiges.

Stavanger kommune finner det uholdbart at det legges opp til en ordning hvor brukers valg av arbeidsgiver medfører varierende timepris som påvirker tjenesteomfanget. Dette fordi kommunen i henhold til sosialtjenesteloven har ansvar for å gi bruker et nødvendig og tilstrekkelig tilbud. Dersom bruker i henhold til høringsforslaget velger en dyrere arbeidsgiver, noe som medfører færre BPA-timer enn det bruker i realiteten trenger og kommunen har innvilget, vil kommunen likevel være ansvarlig for gi bruker nødvendig hjelp. Bruker vil da kunne få innvilget ”dobbel opp” med tjenestetimer.

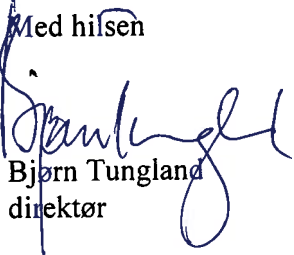
Kommunens ansvar for at kvaliteten på tjenestene som ytes bruker holder en tilstrekkelig høy standard samt for internkontroll med tjenestene, stiller store krav til samarbeid med annen arbeidsgiver.

Stavanger kommune mener med bakgrunn i ovennevnte at det må være opp til kommunen å vurdere hvem som skal være arbeidsgiver i det enkelte tilfelle, herunder avgjøre hvilke private aktører på markedet som kan være aktuelle arbeidsgivere.

I høringen foreslås det at ”(b)ruker som er innvilget BPA skal ha rett til å bestemme (...) hvem som skal være assistent.”

I Stavanger kommune deltar brukerne i prosessen ved ansettelse av brukers assistenter, herunder under intervju. Kommunen ser det som svært viktig å sikre brukers innflytelse i denne prosessen. Samtidig er det kun arbeidsgiver som kan ansette og si opp personer. Arbeidsgiver har også et ansvar for å se til at arbeidsmiljølovgivningen overholdes, for eksempel at det ikke foretas ulovlig diskriminering ved ansettelser. Dette innebærer at kommunen må ha siste ordet ved ansettelse, noe som etter Stavanger kommunes oppfatning kunne vært tydeliggjort i departementets høringsnotat.

Med hilsen

Bjørn Tungland
direktør

Øystein Zeiner
løvekårsjef

Ragnhild Øvrebø
saksbehandler